NORAKSTS

# ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420536712
AA43-2475-13/4

## SPRIEDUMS
**Latvijas tautas vārdā**

Rīgā 2013.gada 12.jūlijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja R.Paegle,
tiesnese I.Kaļiņina un tiesnesis M.Vīgants,

piedaloties pieteicējai *E.U.*, atbildētājas Rīgas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas bāriņtiesas pārstāvei *A.Č.*, trešajai personai *A.J.*, kā arī nepilngadīgā *R.J.* sevišķajai aizbildnei *M.S.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc *E.U.* (turpmāk – pieteicēja) pieteikuma par Rīgas bāriņtiesas 2012.gada 22.augusta lēmuma Nr.1-6/2027 atcelšanu un tiesāšanas izdevumu atlīdzināšanu, sakarā ar pieteicējas apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 19.decembra spriedumu.

### Aprakstošā daļa

[1] *A.J.* vērsās Rīgas bāriņtiesā (turpmāk – Bāriņtiesa) ar lūgumu izšķirt viņa un pieteicējas domstarpības par dēla *R.J.* (turpmāk – bērns) atkārtotu pirmsskolas izglītības programmas apgūšanu */izglītības iestāde/* vai mācību uzsākšanu */izglītības iestāde 2/* pirmajā klasē.

*A.J.* iesniegumā norādīts, ka bērna interesēs ir uzsākt skolas gaitas 2012.gada 1.septembrī, bet pieteicēja iesniegusi dokumentus */izglītības iestāde/* atkārtotas pirmsskolas izglītības apgūšanai, lai gan sākotnēji bija nolemts, ka bērns uzsāks mācības */izglītības iestāde 2/* pirmajā klasē.

Izskatot *A.J.* iesniegumu, Bāriņtiesa 2012.gada 22.augustā pieņēma lēmumu Nr.1-6/2007 (turpmāk – Lēmums), ar kuru atzina, ka bērna interesēs ir uzsākt mācības */izglītības iestāde 2/* pirmajā klasē.

Lēmums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[1.1] 2012.gada 19.jūlija sarunā ar Bāriņtiesas darbinieku *A.J.* norādīja, ka bērnam nav psiholoģisku vai citu veselības problēmu, kuru dēļ bērns nevarētu uzsākt mācības */izglītības iestāde 2/*. *A.J.* pauda viedokli, ka bērna mātes lēmums nav adekvāts, jo bērnam jāuzsāk mācības skolā, jāattīstās atbilstoši savam vecumam un spējām.

[1.2] Sarunā ar Bāriņtiesas darbinieku 2012.gada 20.jūlijā pieteicēja paskaidroja, ka nepiekrīt *A.J.* viedoklim par nepieciešamību dēlam uzsākt mācības skolas pirmajā klasē 2012.gada 1.septembrī. Pieteicēja konsultējusies ar ģimenes ārstu un neirologu. Speciālisti rekomendējuši vērsties Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamenta Pedagoģiski medicīniskajā komisijā (turpmāk arī – Komisija). Komisijas atzinumā norādīts, ka bērnam ir jāturpina apmācības pēc pirmsskolas izglītības programmas. Par veicamajām darbībām pieteicēja informējusi bērna tēvu *A.J.* Pieteicēja paskaidroja, ka ir ikdienā uzņēmusies visas rūpes par bērnu, tādēļ labāk spēj novērtēt bērna vajadzības un psiholoģisko stāvokli.

[1.3] Speciālais pedagogs atzinis, ka bērns ir impulsīvs, izklaidīgs, spēj koncentrēt uzmanību, bet ir grūtības strādāt ilgstoši, spēj ilgstoši darboties savā nodabā ar sevis izvēlētu darbības veidu, rotaļu darbība un izziņas interese ir pasīvas, mācāmās prasmes apgūst mērķtiecīgi. Speciālais pedagogs secināja, ka bērna vispārējā attīstība ir tuvu vecuma normai un bērns var uzsākt mācības 1.klasē.

[1.4] Pirmskolas izglītības iestādes vēstulē norādīts, ka 2012.gada 31.maijā bērns beidza apgūt apmācību programmu pirmskolas izglītības iestādē. Pēdējā mācību gada laikā bērns kļuva nesavaldīgs, emocionāls un viegli uzbudināms, kā arī dažreiz izraisīja konfliktsituācijas grupā. Pirmskolas izglītības iestādes skolotājiem ar bērnu bieži bija jāstrādā individuāli, jo pieteicēja bērnu uz iestādi veda laikā, kad nodarbības bija jau sākušās, proti, pulksten 09:15-10:10, dažreiz pat pulksten 11:00. Bērns šādu situāciju ļoti pārdzīvoja, jo pārējie bērni darbus jau bija paveikuši. Pieteicēja bērnu no pirmskolas izglītības iestādes izņēma pulksten 18:45, taču bija gadījumi, kad bērns atradās pirmskolas izglītības iestādē arī pēc iestādes darba laika beigām.

[1.5] Bērna ģimenes ārsts *D.S.* informējusi Bāriņtiesu, ka par bērnu rūpējās abi vecāki. Bērns ir aktīvs, labi kontaktējas, bērnam ir nenoturīga uzmanība un viņš ātri nogurst. Ārste norādīja, ka nepieciešams veicināt bērna psiholoģisko sagatavošanu skolai un nodrošināt labu psiholoģisko klimatu ģimenē.

[1.6] Bāriņtiesa konstatēja, ka bērns ir beidzis apgūt mācību programmu pirmskolas izglītības iestādē. Pieteicējas rīcība, vedot bērnu uz bērnudārzu vēlāk, kavēja bērna attīstību, radīja bērnam psiholoģisku diskomfortu un negatīvus pārdzīvojumus, kas ietekmēja mācību sekmīgu apgūšanu. Bāriņtiesa secināja, ka Komisijas atzinumam ir rekomendējošs raksturs. Bāriņtiesas ieskatā no lietas materiāliem izriet, ka bērns ir gatavs uzsākt skolas gaitas, bērnam nav lietderīgi atkārtoti apgūt pirmskolas izglītības iestādes programmu, ko bērns jau ir sekmīgi apguvis.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēja vērsās tiesā ar pieteikumu, kurā norādīti turpmāk minētie apsvērumi.

[2.1] Bērna interesēs ir iegūt papildus psiholoģisko un emocionālo noturību dažādām dzīves situācijām, nevis apmierināt bērna tēva *A.J.* intereses, kurš vēlas, lai bērns uzsāk mācības skolā 7 gadu vecumā. Lēmums neatbilst bērna interesēm.

[2.2] Bāriņtiesa nav ņēmusi vērā, ka Komisijas 2012.gada 16.maija atzinumā secināts, ka ir nepieciešams veicināt bērna psiholoģisko sagatavošanu skolai.

[2.3] Bāriņtiesa nav ņēmusi vērā arī ģimenes ārsta izziņā norādīto, ka bērns nav psiholoģiski un emocionāli gatavs skolai.

[3] Rakstveida paskaidrojumā Bāriņtiesa uztur Lēmumā ietverto pamatojumu. Bāriņtiesa norādījusi, ka vecāku strīda izšķiršanai tika iegūta vispusīga informācija un speciālistu viedoklis. Netika konstatēti objektīvi apstākļi, kas liegtu bērnam uzsākt mācības skolā 7 gadu vecumā. Bērns 2012.gada 3.septembrī uzsācis mācības pamatskolas 1.klasē, ir priecīgs, atvērts un komunikabls. Tādējādi bērns ir apmierināts ar to, ka uzsācis mācības skolā. No mācību iestādes saņemta informācija, ka bērna emocionālā pašsajūta ir laba un adaptācijas periods notiek veiksmīgi.

[4] Trešā persona *A.J.* rakstveida paskaidrojumā norādījis, ka *R.J.* katru dienu iet uz skolu, ir dzīvespriecīgs. Bērnam ir interese par skolu, jaunām zināšanām, draugiem un notikumiem, kas saistīti ar skolas dzīvi. Bērns nav teicis *A.J.*, ka nevēlētos iet uz skolu. Mācību programma tiek apgūta veiksmīgi, turklāt bērns apmeklē interešu pulciņus.

[5] Bērna sevišķā aizbildne *M.S.* rakstveida paskaidrojumā norādījusi, ka Lēmums nav pieņemts bērna interesēs. Tā kā bērns ir labi iekļāvies klases kolektīvā un veiksmīgi apgūst 1.klases programmu, bērna interesēs būtu turpināt mācības skolā.

[6] Ar Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 19.decembra spriedumu pieteicējas pieteikums noraidīts, pamatojoties uz turpmāk minētajiem motīviem.

[6.1] Tiesa konstatēja lietā šādus pierādījumus:

[6.1.1] Komisijas 2012.gada 23.aprīļa izglītojamā pārbaudes karte, kurā Komisija ieteikusi bērnam turpināt mācības pēc pirmskolas izglītības programmas.

[6.1.2] Komisijas klīniskā psihologa *J.T.* Psiholoģiskās izpētes atzinumā secināts, ka bērna intelektuālais attīstības līmenis atbilst aptuvenai vecuma normai un kavēta psihoemocionālā attīstība. Rekomendēts veikt padziļinātu neiroloģisko pārbaudi un saņemt psihologa rekomendāciju.

[6.1.3] Komisijas 2012.gada 16.maija atzinumā ieteikts bērnam turpināt pirmskolas izglītības programmas apguvi.

[6.1.4] Ģimenes ārstes *D.S.* 2012.gada 23.aprīļa izraksts no bērna medicīniskās kartes.

[6.1.5] Neiroloģes *I.M.* 2012.gada 24.maijā izrakstīts nosūtījums uz konsultāciju.

[6.1.6] *A.J.* 2012.gada 4.jūlija iesniegums Bāriņtiesai, kurā *A.J.* lūdz Bāriņtiesu iejaukties un pārstāvēt dēla *R.J.* intereses, lai nekavētu skolas gaitu uzsākšanu.

[6.1.7] */izglītības iestāde/* bērna pamatprasmju izvērtējums.

[6.1.8] */izglītības iestāde/* 2012.gada 30.jūlija vēstule Bāriņtiesai.

[6.1.9] Bāriņtiesas 2012.gada 19.jūlija sarunas protokols ar *A.J.*

[6.1.10] Bāriņtiesas 2012.gada 22.jūlija sarunas protokols ar pieteicēju.

[6.1.11] Ģimenes ārstes *D.S.* 2012.gada 30.jūlija vēstule Bāriņtiesai.

[6.1.12] Bāriņtiesas 2012.gada 22.augusta sēdes protokols.

[6.1.13] */izglītības iestāde 2/* 2012.gada 28.septembra, 2012.gada 11.oktobra un 2012.gada 30.novembra vēstules.

[6.2] Tiesa atsaukusies uz Vispārējās izglītības likuma 20.panta otro daļu, 32. panta otro un trešo daļu, kā arī Bāriņtiesu likuma 19.panta otro daļu.

Tā kā starp bērna vecākiem pastāvēja domstarpības par bērna aprūpi, proti, izglītības programmu turpmāku apguvi, Bāriņtiesa ir izskatījusi jautājumu, kas ietilpst tās kompetencē.

[6.3] Pieteicēja uzskata, ka bērns nebija psiholoģiski un citādi gatavs uzsākt skolas gaitas 7 gadu vecumā, tādējādi bija jāpiemēro Vispārējās izglītības likuma 32.panta trešā daļa.

Tiesa atzina, ka Vispārējās izglītības likuma 20.panta otrajā daļā un 32.panta trešajā daļā ietvertās tiesību normas ir speciālās tiesību normas (salīdzinājumā ar 32.panta otro daļu), kas piemērojamas vienīgi īpašos gadījumos, kad tiek izpildīti visi minētajās tiesību normās ietvertie nosacījumi.

Tiesa, izvērtējot Lēmuma juridisko dabu, konstatēja, ka šāda veida lēmumi risina strīdu starp vecākiem, lai ar valsts noteiktu iestāžu lēmuma palīdzību varētu izpildīt Vispārējās izglītības likuma 20.panta otrajā daļā un 32.panta trešajā daļā paredzētā nosacījumu „saskaņā ar vecāku vēlmēm", ja starp vecākiem par konkrēto jautājumu ir radies strīds.

Lēmumam piemīt ilgstošas iedarbības raksturs, proti, tam ir ietekme uz bērnu visu laiku, kamēr uz viņu var attiecināt Vispārējās izglītības likuma iepriekš minēto pantu nosacījumus, faktiski līdz bērna astoņu gadu sasniegšanai, ja bērnam veselības vai citu apstākļu dēļ nav nepieciešama īpaša apmācības programma, kas tiek īstenota saskaņā ar citiem normatīvajiem aktiem. Līdz ar to ir pieļaujams pieteicējas prasījums atcelt Lēmumu.

Izvērtējot bērna otra vecāka – *A.J.* – izteikto viedokli, tiesa atzina, ka, atceļot Lēmumu, netiek atrisināts strīds starp vecākiem, attiecīgi neizpildās Vispārējās izglītības likuma 20.panta otrajā daļā un 32.panta trešajā daļā paredzētais nosacījums „saskaņā ar vecāku vēlmēm".

Tas nozīmē, ka nav tiesiska pamata neļaut bērnam uzsākt (izskatāmajā gadījumā – pārtraukt) pamatskolas izglītības programmas apguvi saskaņā ar

Vispārējās izglītības likuma vispārējām normām (pamatizglītības programmas apguve saskaņā ar vispārējo kārtību ir uzsākama ar septiņu gadu vecumu saskaņā ar Vispārējās izglītības likuma 32.panta otrajā daļā noteikto.

Tādējādi tiesas ieskatā pieteicējas prasījumam bija jābūt par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tomēr, ņemot vērā pieteicējas, kurai juridisko palīdzību sniedz kvalificēts jurists – zvērināts advokāts, precīzi izteikto prasījumu, kā arī pieteicējas pretrunīgi izteikto viedokli par turpmāko rīcību, proti, par to, vai dēls būtu izņemams no skolas vai viņam būtu jāturpina pamatizglītības programmas apguve vispārējā kārtībā, tiesa uzskatīja par pamatotu izvērtēt pieteicējas prasījumu tieši tādā formā, kā to prasa pieteicēja, proti, izvērtēt Lēmuma tiesiskumu un attiecīgi vērtēt, vai Lēmums ir atceļams.

[6.4] Tiesa konstatēja, ka strīds lietā faktiski pastāv par to, vai Bāriņtiesa ir pareizi izvērtējusi lietas faktiskos apstākļus un vai ir izpildījies Vispārējās izglītības likuma 20.panta otrajā daļā un 32.panta trešajā daļā paredzētais nosacījums „saskaņā ar ģimenes ārsta vai psihologa atzinumu".

Pirmkārt jākonstatē, vai Bāriņtiesas rīcībā pirms Lēmuma pieņemšanas bija ģimenes ārsta vai psihologa atzinums par to, ka bērnam būtu vēlams turpināt pirmskolas izglītības programmas apguvi.

[6.5] Tiesa konstatēja, ka Bāriņtiesas rīcībā pirms Lēmuma pieņemšanas bija Komisijas 2012.gada 23.aprīļa izglītojamā pārbaudes karte par bērna pārbaudi un uz konkrētās izpētes pamata 2012.gada 16.maijā Komisija sniegusi atzinumu, ar kuru ieteikts bērnam turpināt pirmskolas izglītības programmas apguvi.

Vienlaikus tiesa konstatēja, ka 2012.gada 23.aprīļa izglītojamā pārbaudes kartei ir pievienots Komisijas klīniskā psihologa *J.T.* veiktās bērna Psiholoģiskās izpētes atzinums, kurā secināts, ka bērna intelektuālais attīstības līmenis atbilst aptuvenai vecuma normai, bet ir kavēta psihoemocionālā attīstība, konstatēta kognitīvo spēju attīstības nevienmērīgums uz iespējama uzmanības un aktivitātes traucējumu fona. Konstatēts arī tas, ka bērna darba spējas ir izsīkstošas un viņš ātri nogurst. Rekomendēts veikt padziļinātu neiroloģisko pārbaudi un saņemt psihologa ieteikumus par tuvinieku uzvedības modeļu realizāciju ar mērķi veicināt bērna psiholoģisko sagatavošanu skolai. Norādīts, ka māte ir informēta par pastāvošām iespējām saņemt bērna psihologa palīdzību.

No Bāriņtiesas paskaidrojumiem tiesa konstatēja, ka Bāriņtiesa ir vērtējusi Komisijas atzinumu un tam pievienoto psiholoģes atzinumu kopsakarā, konstatējot, ka psiholoģe *J.T.* nav sniegusi atzinumu par to, ka bērnam nebūtu vēlams uzsākt pamatizglītības programmas apguvi, bet turpināt pirmskolas izglītības programmas apguvi. Savukārt Komisijas atzinums konkrētajā gadījumā Bāriņtiesai nav saistošs.

[6.6] Izvērtējot psiholoģes *J.T.* veiktās bērna Psiholoģiskās izpētes atzinumu, tiesa konstatēja, ka psiholoģe nav konstatējusi tādas atkāpes no normas bērna attīstībā, kas liegtu bērnam iespēju uzsākt pamatizglītības programmas apguvi. Atzinuma secinājumu un ieteikumu daļā šāda norāde nav iekļauta. Atzinumā norādīts uz bērna psihoemocionālo stāvokli, kuru, iespējams, noteic vecāku savstarpējo attiecību problēmas.

Tādējādi nav pamata uzskatīt, ka psihologs ir sniedzis atzinumu par to, ka bērnam nav vēlams uzsākt pamatizglītības programmas apguvi Vispārējās izglītības likuma 20.panta otrajā daļā un 32.panta trešajā daļā ietverto normu izpratnē.

Tiesa atzina par pamatotu Bāriņtiesas viedokli, ka Komisijas atzinumam ir rekomendējošs raksturs.

Šādu atzinumu neparedz Vispārējās izglītības likuma 20.panta otrā daļa un 32.panta trešā daļa, kā arī tā obligāto raksturu nenoteic citi normatīvie akti.

Tiesa konstatēja, ka Komisijas atzinumā ietvertais secinājums nonāk pretrunā ar atzinuma 7. punktā speciālistu sniegto bērna izvērtējumu. Neviens no speciālistiem nav norādījis, ka bērnam konstatēti tādi fiziskās vai garīgās attīstības traucējumi, kas varētu būt par pamatu turpināt pirmskolas izglītības programmas apguvi.

[6.7] Bāriņtiesas rīcībā pirms Lēmuma pieņemšanas bija ģimenes ārstes *D.S.* 2012.gada 23.aprīļa izraksts no bērna medicīniskās kartes, kurā ārste norādījusi, ka bērns vēl nav psiholoģiski nobriedis skolai, rekomendē apmeklēt skolu 2013.gadā. No minētā izraksta nav saprotams, uz kāda pamata izdarīts šāds secinājums.

Bāriņtiesas rīcībā pirms Lēmuma pieņemšanas bija ģimenes ārstes *D.S.* 2012.gada 30.jūlija vēstule, no kuras izriet, ka bērns ir aktīvs, kontaktē labi, taču nenotur uzmanību, ātri nogurst un nevar nosēdēt uz vietas. Vēstulē norādīts, ka ir nepieciešams veicināt bērna psiholoģisko sagatavošanu skolai, montesori apmācību, nodrošināt labu psiholoģisko klimatu ģimenē, kā arī bērnam ir nepieciešama ārstnieciskā vingrošana un nodarbības baseinā. Ģimenes ārste atsaukusies uz Komisijas atzinumu, taču no ģimenes ārstes sniegtās informācijas nav secināms, ka ģimenes ārste būtu sniegusi atzinumu par to, ka bērnam nav vēlams uzsākt pamatizglītības programmas apguvi Vispārējās izglītības likuma izpratnē.

Ģimenes ārstes sniegtā informācija un rekomendācijas neatbilst Vispārējās izglītības likuma prasībām, tādējādi uzskatāms, ka ģimenes ārste attiecīgu atzinumu nav sniegusi. Attiecīgi Bāriņtiesai nebija pamata uzskatīt, ka bērns nespēj uzsākt pamatizglītības programmas apguvi 2012.gadā.

Likumā tiek nodalīta speciālistu kompetence – fizisko veselību un attīstību vērtē ģimenes ārsts, bet garīgās veselības un attīstības novērtējumu dod psihologs. Ģimenes ārsts bez speciālām zināšanām nesniedz atzinumu psihologa vietā par psihologa izpētes jautājumiem. Savukārt psihologs nesniedz atzinumu par ģimenes ārsta kompetencē esošiem jautājumiem.

Kā redzams no ģimenes ārstes *D.S.* vēstules, ģimenes ārste nav konstatējusi tādus bērna veselības un attīstības traucējumus, kas būtu pamats atlikt pamatizglītības programmas apguves uzsākšanu.

Lietā nav iesniegti pierādījumi, ka ģimenes ārste *D.S.* būtu ieguvusi speciālista kvalifikāciju bērnu psiholoģijā. Līdz ar to Bāriņtiesa pamatoti neņēma vērā ģimenes ārstes *D.S.* 2012.gada 23.aprīļa izrakstu no bērna medicīniskās kartes, it īpaši tāpēc, ka ģimenes ārstes šajā izrakstā ietvertais secinājums nav ne ar ko pamatots.

[6.8] Tiesa konstatēja, ka Bāriņtiesa ir vērtējusi arī */izglītības iestāde/* 2012.gada 30.jūlija vēstuli, no kuras izriet, ka bērns ir apguvis pirmskolas apmācības programmu un ir gatavs uzsākt mācības skolā.

Bāriņtiesa ir izvērtējusi abu bērna vecāku viedokli.

Tiesa vērtēja kritiski pieteicējas argumentu, ka Bāriņtiesa ņēmusi vērā tikai *A.J.* viedokli.

Tiesas ieskatā bērna tēvs, kuram ir saskarsmes tiesības ar bērnu, arī spēj izvērtēt bērna vajadzības un spējas.

[6.9] Pieteicēja norādījusi, ka Bāriņtiesa nepamatoti neņēma vērā neirologes *I.M.* 2012.gada 24.maija nosūtījumu uz konsultāciju.

Tiesa atzina, ka nosūtījumam uz konsultāciju nav izšķirīga nozīme, jo tas nav ģimenes ārsta vai psihologa atzinums likuma izpratnē.

[6.10] Pamatojoties uz iepriekš konstatēto, tiesa secināja, ka Lēmums ir saturiski pamatots un ir atbilstošs normatīvo aktu prasībām.

Atbilstoši Apvienoto Nāciju Organizācijas 1989.gada 20.novembra Konvencijas par bērna tiesībām 3.panta pirmajā daļā noteiktajam visās darbībās attiecībā uz bērniem neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts iestādes vai privātiestādes, kas nodarbojas ar sociālās nodrošināšanas jautājumiem, tiesas, administratīvie vai likumdošanas orgāni, uzmanība pirmām kārtām tiek veltīta tam, lai vislabāk nodrošinātu bērna intereses.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.pantā noteikts, ka tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Visām darbībām attiecībā uz bērnu neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, kā arī tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses.

Tā kā Bāriņtiesa nekonstatēja tādu apstākļu pastāvēšanu, kas atbilstu Vispārējās izglītības likuma 20.panta otrajai daļai un 32.panta trešajai daļai, proti, izņēmumus no vispārējās kārtības, par bērna interešu vislabāko aizsardzību ir uzskatāma vispārējās kārtības ievērošana.

[6.11] Tiesa nav konstatējusi tādus procesuālos pārkāpumus, kas izraisa Lēmuma prettiesiskumu.

Bāriņtiesu likuma 16.panta 7.punkts noteic, ka bāriņtiesai ir tiesības lūgt psihologu veikt personas vai ģimenes psiholoģisko izpēti un saņemt psihologa atzinumu par izpētes rezultātiem. Minētā likuma 18.panta 3.punkts noteic, ka bāriņtiesa, aizstāvot bērna personiskās intereses attiecībās ar vecākiem, aizbildņiem un citām personām, nosūta bērnu konsultācijas saņemšanai pie ģimenes ārsta, psihologa vai cita speciālista, ja tas nepieciešams bērna interešu aizstāvībai un bērna vecāki vai aizbildnis nepiekrīt konsultācijas saņemšanai.

Tādējādi gadījumos, kad nav viennozīmīgi izdarāms secinājums par to, vai bērns ir gatavs uzsākt mācības skolā, Bāriņtiesai atbilstoši minētajām normām ir pienākums iegūt papildu informāciju, tostarp pēc savas iniciatīvas nosūtot bērnu pie psihologa.

[6.12] Tiesa atzina Lēmumu par pareizu un atbilstošu bērna interesēm arī tādēļ, ka no */izglītības iestāde 2/* saņemtā informācija norāda uz to, ka

bērns sekmīgi apgūst pirmās klases mācību programmu. Pēc klases audzinātājas novērojuma bērna spēju un zināšanu līmenis atbilst 1.klases izglītības prasībām. Lietā nav iegūti pierādījumi tam, ka bērnam mācībās radušās problēmas, kā to apgalvo pieteicēja.

Tiesa uzskatīja, ka pamatproblēma slēpjas vecāku savstarpējās attiecībās, kuras ietekmē bērna attīstību. Minētais izriet no lietā iegūtās informācijas, īpaši no psiholoģes *J.T.* atzinuma.

[6.13] Tā kā tiesa atzina Lēmumu par tiesisku, nepastāv pamats zaudējumu atlīdzināšanai.

[7] Par Administratīvās rajona tiesas 2012.gada 19.decembra spriedumu pieteicēja iesniedza apelācijas sūdzību, kurā norādīti pieteikumā minētie argumenti. Pieteicējas ieskatā Bāriņtiesa strīdu izšķīrusi par labu bērna tēvam, nevis bērnam.

[8] Rakstveida paskaidrojumā par apelācijas sūdzību bērna sevišķā aizbildne norādījusi, ka bērns veiksmīgi apgūst 1.klases programmu */izglītības iestāde 2/* un viņa interesēs būtu turpināt mācības */izglītības iestāde 2/*.

[9] Rakstveida paskaidrojumā par apelācijas sūdzību Bāriņtiesa uztur Lēmumā ietverto pamatojumu.

[10] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumu un apelācijas sūdzību uzturēja. Paskaidroja, ka 2012.gada 1.septembrī bērns vēl nebija gatavs uzsākt mācības 1.klasē.

Atbildētāja pārstāve pieteikumu un apelācijas sūdzību neatzina.

Trešā persona *A.J.* pieteikumu un apelācijas sūdzību neatzina.

Bērna sevišķā aizbildne pieteikumu un apelācijas sūdzību neatzina.

Tiesas sēdē nopratinātas liecinieces *I.L.*, *S.L.*, *S.D.* un *S.S.*

## Motīvu daļa

[11] Pārbaudījusi lietas materiālus, uzklausījusi procesa dalībnieku paskaidrojumus un liecinieču liecības, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[12] Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa noteic, ka sprieduma motīvu daļā norāda šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apstākļus, kā arī motivē attieksmi pret pirmās instances tiesas spriedumu. Ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Izvērtējusi pirmās instances tiesas sprieduma pamatojumu, Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar APL 307.panta ceturtajā daļā noteikto pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai (sk. šā sprieduma 6.punktu) un vēlreiz tos pašus apsvērumus neatkārto.

[13] Apgabaltiesa konstatē, ka Lēmums atbilstoši Administratīvā procesa likuma 70.panta trešajai daļai vairs nav spēkā. Līdz ar to nav iespējams prasījums par Lēmuma atcelšanu, bet prasījums ir par Lēmuma atzīšanu par prettiesisku.

[14] Pēc *A.J.* iesnieguma saņemšanas Bāriņtiesai bija pienākums izšķirt bērna vecāku domstarpības par to, vai bērns spēj uzsākt pamatizglītības apguvi 2012.gadā.

Vispārējās izglītības likuma 20.panta otrā daļa noteic, ka pirmsskolas izglītības programmu apgūst bērni līdz 7 gadu vecumam. Atkarībā no veselības stāvokļa un psiholoģiskās sagatavotības pirmsskolas izglītības programmas apguvi var pagarināt vai saīsināt par vienu gadu saskaņā ar vecāku vēlmēm un ģimenes ārsta vai psihologa atzinumu.

Tāds pats regulējums ietverts likuma 32.panta trešajā daļā.

Tādējādi, lai rastos tiesisks pamats pagarināt pirmsskolas izglītības programmas apguvi par vienu gadu, nepieciešama vecāku piekrišana, kā arī ģimenes ārsta vai psihologa atzinums par bērna veselības stāvokli un psiholoģisko sagatavotību.

[15] Lietā ir ģimenes ārstes 2012.gada 23.aprīļa izraksts no bērna medicīniskās kartes, kurā norādīts, ka bērns vēl nav psiholoģiski nobriedis skolai (*lietas 27.lapa*), kā arī ģimenes ārstes 2012.gada 30.jūlija vēstule Bāriņtiesai, kurā norādīts, ka bērns ir konsultēts Komisijā, pēc Komisijas atzinuma rekomendē turpināt mācības pirmsskolas izglītības programmā (*lietas 43.lapa*).

Apgabaltiesa atzīst, ka minētie dokumenti nav uzskatāmi par ģimenes ārsta sniegtu atzinumu Vispārējās izglītības likuma 20.panta otrās daļas izpratnē.

Ģimenes ārstes 2012.gada 23.aprīļa izrakstā ir sniegta anamnēze – medicīnā slimnieka vai viņa tuvinieku stāstījums par slimības sākumu, norisi, kā arī apstākļiem, kas sekmējuši saslimšanu (*sk. Svešvārdu vārdnīca Dr.philol. Jura Baldunčika redakcijā. Jumava.1999.gads, 54.lapaspuse*). Tas nozīmē, ka ģimenes ārste nav sniegusi savu atzinumu ar atbilstošu pamatojumu par to, kādu veselības problēmu dēļ bērns nespēj uzsākt skolas gaitas 7 gadu vecumā. Arī ģimenes ārstes 2012.gada 30.jūlija vēstule Bāriņtiesai nav atzīstama par šādu atzinumu, jo ārste ir atsaukusies uz Komisijas rekomendāciju, nevis pamatojusi, ka bērnam ir konstatētas veselības problēmas, kuru dēļ 2012.gadā bērns nespēj uzsākt mācības pamatskolā 1.klasē.

Apgabaltiesai nav iesniegti objektīvi pārbaudāmi pierādījumi tam, ka 2012.gadā bērnam bija konstatētas veselības problēmas, kuru dēļ 2012.gadā bērns nespēj uzsākt mācības pamatskolā 1.klasē.

[16] Komisija 2012.gada 16.maija atzinumā Nr.11744 ieteikusi bērnam turpināt pirmskolas izglītības programmu.

Apgabaltiesa jau iepriekš norādīja, ka atkarībā no bērna veselības stāvokļa un psiholoģiskās sagatavotības, ko apliecina ģimenes ārstes vai psihologa atzinums, bērna pirmsskolas izglītības programmas apguvi var pagarināt par vienu gadu.

Komisija 2012.gada 23.aprīļa izglītojamā pārbaudes kartē (*lietas 28.-29.lapa*) ir vērtējusi veselības stāvokli un psiholoģisko sagatavotību un 9.sadaļā „Komisijas atzinums" ir norādījusi: turpināt mācības pēc pirmskolas izglītības programmas.

No pārbaudes kartē veiktajiem ierakstiem izriet, ka bērna veselības stāvoklis nav bijis par pamatu, lai atzītu, ka bērns nav gatavs 7 gadu vecumā uzsākt skolas gaitas, jo 4.sadaļa „Veselības izvērtējums" vispār nav aizpildīta. Savukārt 7.sadaļā „Psiholoģiski pedagoģiskais izvērtējums" atzinumu ir sniedzis logopēds, speciālais pedagogs un psihologs. Logopēds un speciālais pedagogs savos atzinumos nav norādījuši, ka bērns kādu psiholoģisko iemeslu dēļ nevar uzsākt mācības 7 gadu vecumā. Savukārt speciālais pedagogs ir atzinis, ka bērns var uzsākt mācības 1.klasē (*lietas 29.lapa*). Psihologa atzinumā par bērnu (*lietas 30.lapa*) kā pārbaudes mērķis norādīts intelektuālās attīstības līmeņa izvērtējums. Tādējādi bērna psiholoģiskā sagatavotība skolai psihologa atzinumā nemaz nav vērtēta.

Ņemot vērā minēto, nav saprotams, pamatojoties uz kādiem dokumentāriem pierādījumiem un pārbaudes datiem, Komisija secinājusi, ka bērnam būtu nepieciešams atkārtoti apgūt pirmskolas izglītības programmu.

Tiesas sēdē lieciniece *S.L.* – Komisijas priekšsēdētājas vietniece – liecināja, ka bērna māte (pieteicēja) Komisijā pirmo reizi vērsās 12.aprīlī. Pieteicēja vēlējusies, lai bērns tiktu apsekots, jo viņai bijušas aizdomas par to, ka bērns nav gatavs skolas gaitu uzsākšanai. No speciālistu atzinumiem neizrietēja īpaši apstākļi, kuru dēļ bērns nevarētu uzsākt skolas gaitas 7 gadu vecumā. Tomēr bērna māte uzstājusi, ka bērnam nepieciešams vēl kādu gadu pavadīt pirmsskolas izglītības iestādē. Aprīļa atzinums ticis uzrakstīts, jo bērna māte vēlējās, lai bērns vēl neuzsāktu mācības skolā.

Lieciniece *I.L.* – Komisijas priekšsēdētāja – liecināja, ka kopumā bērna spējas un prasmes bija optimālas, bērns varēja uzsākt mācības skolā. Rekomendēts, ka bērns var turpināt mācības pirmsskolas izglītības iestādē. Lemt par to, ka bērns nedrīkst uzsākt mācības pamatskolas 1.klasē, nav Komisijas kompetence. Komisijas slēdzienam ir rekomendējošs raksturs. Bērna mātei tika sniegtas rekomendācijas, lai novērstu kavējumus bērnam. Komisija 2012.gada aprīlī nevarējusi apgalvot, ka ar bērnu viss ir kārtībā.

Tādējādi arī no liecinieču liecībām neizriet, ka 2012.gadā Komisijas pārbaudes gaitā būtu konstatēti objektīvi apstākļi, kuru dēļ bērns nespēj uzsākt skolas gaitas 7 gadu vecumā.

Līdz ar to pieteicējas apgalvojums, ka 2012.gadā bērns vēl nebija gatavs uzsākt skolas gaitas, ir pieteicējas subjektīvais viedoklis, kas ar lietā esošajiem pierādījumiem neapstiprinās.

Papildus minētajam no liecinieču *S.S.* un *S.D.* liecībām secināms, ka mācību iestādes psihologs un bērna klases audzinātāja nav novērojušas, ka bērnam būtu radušās grūtības ar 1.klases mācību programmas apguvi vai psiholoģiskas problēmas tādēļ, ka bērns mācības skolā uzsāka 7 gadu vecumā.

Apgabaltiesai netika iesniegts neviens pierādījums, kas norādītu uz to, ka, uzsākot 2012.gadā izglītības apguvi pamatskolas 1.klasē, bērnam būtu nodarīts kaitējums.

Rezumējot visu iepriekš minēto, apgabaltiesa atzīst, ka Lēmums ir tiesisks un pamatots, jo Lēmums atbilst bērna vislabākajām interesēm, bet pieteikums ir noraidāms.

## Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307.pantu un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

**nosprieda:**

pilnībā noraidīt *E.U.* pieteikumu.

atzīt par tiesisku Rīgas bāriņtiesas 2012.gada 22.augusta lēmumu Nr.1-6/2027.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

| | | |
|---|---|---|
| Tiesas sēdes priekšsēdētāja | *(paraksts)* | R.Paegle |
| Tiesneši | *(paraksts)* | I.Kaļiņina |
| | *(paraksts)* | M.Vīgants |

NORAKSTS PAREIZS:
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese R.Paegle
Rīgā 2013.gada 12.jūlijā.